

వార్తీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

51 - యుద్ధకాండ ఏకపంచాశః సర్గః

|| ధూమాక్షాభిషేకనమ్ ||

తేషాం సుతుములం శబ్దం వానరాణాం తరస్వినామ్ |
నర్దతాం రాక్షసైః సార్థం తదా శుశ్రావ రావణః || 1 ||

స్నిగ్ధగంభీరనిర్ఘోషం శ్రుత్వా స నినదం భృశమ్ |
సచివానాం తతస్తేషాం మధ్యే వచనమబ్రవీత్ || 2 ||

యథాఽసౌ సంప్రహృష్టానాం వానరాణాం సముత్థితః |
బహూనాం సుమహానాదో మేఘానామివ గర్జతామ్ || 3 ||

వ్యక్తం సుమహాతీ ప్రీతిరేతేషాం నాత్ర సంశయః |
తథా హి విపులైర్నాదైశ్చక్షుభే వరుణాలయః || 4 ||

తౌ తు బద్ధౌ శరైస్తీక్ష్ణైర్భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ |
అయం చ సుమహాన్నాదః శంకాం జనయతీవ మే || 5 ||

ఏతత్తు వచనం చోక్త్యా మంత్రిణో రాక్షసేశ్వరః |
ఉవాచ నైర్మతాంస్తత్ర సమీపపరివర్తినః || 6 ||

జ్ఞాయతాం తూర్ణమేతేషాం సర్వేషాం వనచారిణామ్ |
శోకకాలే సముత్పన్నే హర్షకారణముత్థితమ్ || 7 ||

తథోక్తాస్తేన సంభ్రాంతాః ప్రాకారమధిరుహ్య తే |
దదృశుః పాలితాం సేనాం సుగ్రీవేణ మహాత్మనా || 8 ||

తౌ చ ముక్తౌ సుఘోరేణ శరబంధేన రాఘవౌ |
సముత్థితౌ మహావేగా విషేదుః ప్రేక్ష్య రాక్షసాః || 9 ||

సంత్రస్తహృదయాః సర్వే ప్రాకారాదవరుహ్య తే |
విషణ్ణవదనా ఘోరా రాక్షసేంద్రముపస్థితాః || 10 ||

తదప్రియం దీనముఖా రావణస్య నిశాచరాః |
కృత్స్నం నివేదయామాసుర్యథావద్వాక్యకోవిదాః || 11 ||

యౌ తావింద్రజితా యుద్ధే భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ |
నిబద్ధౌ శరబంధేన నిష్పకంపభుజౌ కృతౌ || 12 ||

విముక్తౌ శరబంధేన తౌ దృశ్యేతే రణాజిరే |
పాశానివ గజౌ ఛిత్త్వా గజేంద్రసమవిక్రమౌ || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

51 - యుద్ధకాండ ఏకపంచాశః సర్గః

తచ్చుత్పా వచనం తేషాం రాక్షసేంద్రో మహాబలః |
 చింతాశోకసమాక్రాంతో విషణ్ణవదనోఽబ్రవీత్ || 14 ||

ఘోరైర్బత్తవరైర్బద్ధౌ శరైరాశీవిషోపమైః |
 అమోఘైః సూర్యసంకాశైః ప్రమథ్యేంద్రజితా యుధి || 15 ||

తదస్త్రబంధమాసాద్య యది ముక్తౌ రిపూ మమ |
 సంశయస్థమిదం సర్వమనుపశ్యామ్యహం బలమ్ || 16 ||

నిష్పలాః ఖలు సంవృత్తాః శరా పావకతేజసః | [వాసుకి]
 ఆదత్తం యైస్తు సంగ్రామే రిపూణాం మమ జీవితమ్ || 17 ||

ఏవముక్త్యా తు సంక్రుద్ధో నిఃశ్వసన్నురగో యథా |
 అబ్రవీద్రక్షసాం మధ్యే ధూమాక్షం నామ రాక్షసమ్ || 18 ||

బలేన మహతా యుక్తో రక్షసాం భీమవిక్రమ |
 త్వం వధాయాభినిర్యాహి రామస్య సహ వానరైః || 19 ||

ఏవముక్తస్తు ధూమాక్షో రాక్షసేంద్రేణ భీమతా |
 కృత్వా ప్రణామం సంహృష్టో నిర్జగామ నృపాలయాత్ || 20 ||

అభినిష్క్రమ్య తద్ద్వారం బలాధ్యక్షమువాచ హ |
 త్వరయస్వ బలం తూర్ణం కిం చిరేణ యుయుత్సతః || 21 ||

ధూమాక్షవచనం శ్రుత్వా బలాధ్యక్షో బలానుగః |
 బలముద్యోజయామాస రావణస్యాజ్ఞయా ద్రుతమ్ || 22 ||

తే బద్ధఘంటా బలినో ఘోరరూపా నిశాచరాః |
 విగర్జమానాః సంహృష్టా ధూమాక్షం పర్యవారయన్ || 23 ||

వివిధాయుధహస్తాశ్చ శూలముద్గరపాణయః |
 గదాభిః పట్టిశైర్దండైరాయసైర్కుసలైర్భ్రుశమ్ || 24 ||

పరిఘైర్బిందిపాలైశ్చ భల్లైః ప్రాసైః పరశ్వధైః |
 నిర్యయా రాక్షసా దిగ్భ్యో నర్దంతో జలదా యథా || 25 ||

రథైః కవచినస్తస్యే ధ్వజైశ్చ సమలంకృతైః |
 సువర్ణజాలవిహితైః ఖరైశ్చ వివిధాననైః || 26 ||

హయైః పరమశీఘ్రైశ్చ గజేంద్రైశ్చ మదోత్కటైః |
 నిర్యయా రాక్షసవ్యాఘ్రా వ్యాఘ్రా ఇవ దురాసదాః || 26 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

51 - యుద్ధకాండ ఏకపంచాశః సర్గః

వృకసింహముఖైర్యుక్తం ఖరైః కనకభూషణైః |
 ఆరురోహ రథం దివ్యం ధూమాక్షః ఖరనిఃస్వనః || 28 ||
 స నిర్యాతో మహావీర్యో ధూమాక్షో రాక్షసైర్వృతః |
 ప్రహసన్సశ్చిమద్వారం హనూమాన్యత్ర యూథపః || 29 ||
 రథప్రవరమాస్థాయ ఖరయుక్తం ఖరస్వనమ్ |
 ప్రయాంతం తు మహాఘోరం రాక్షసం భీమవిక్రమమ్ || 30 ||
 అంతరిక్షగతా ఘోరాః శకునాః ప్రత్యవారయన్ |
 రథశీర్షే మహానీమో గృద్ధశ్చ నిపపాత హ || 31 ||
 ధ్వజాగ్రే గ్రథితాశ్చైవ నిపేతుః కుణపాశనాః |
 రుధిరార్తో మహాన్ శ్వేతః కబంధః పతితో భువి || 32 ||
 విస్వరం చోత్పజన్నాదం ధూమాక్షస్య సమీపతః |
 వవర్ష రుధిరం దేవః సంచచాల చ మేదినీ || 33 ||
 ప్రతిలోమం వవౌ వాయుర్నిర్ఘాతసమనిఃస్వనః |
 తిమిరౌఘావృతాస్తత్ర దిశశ్చ న చకాశిరే || 34 ||
 స తూత్పాతాంస్తదా దృష్ట్వా రాక్షసానాం భయావహాన్ |
 ప్రాదుర్భూతాన్ సుఘోరాంశ్చ ధూమాక్షో వ్యథితోఽభవత్ |
 ముముహూ రాక్షసాః సర్వే ధూమాక్షస్య పురఃసరాః || 35 ||
 తతః సుభీమో బహుభిర్నిశాచరై ర్వృతోఽభినిష్క్రమ్య రణోత్సుకో బలీ |
 దదర్శ తాం రాఘవబాహుపాలితాం
 మహశౌఘకల్పాం బహువానలీం చమూమ్ || 36 ||
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకపంచాశః
 సర్గః || 51 ||

